

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ - 4 ก.ค. 2552	ปีที่ 19	ฉบับที่ 6573	หน้า 5
------------------------------------	-------------------------	-------------	-----------------	-----------

รอยเรื่อง
เมืองล้านนา
ปีที่ ๑๑

พัดใบตาล โบราณบ้านไร่

ไป

ฉบับพัดใบตาลโบราณนั้นแทบจะหาใช้ได้ยาก เนื่องจาก
กลุ่มบุคคลที่มีความรู้หากันหันไปประกอบอาชีพอื่นกัน

หมด การทำพัดจากใบตาลจึงไร้การสืบทอดจากคนรุ่นเก่าสู่
เยาวชนรุ่นใหม่

หากจะกล่าวถึงพัดใบตาลโบราณ คงต้องย้อนอดีตกันไป
ไกลสักหน่อย สมัยก่อนบ้านเราไม่มีพัดลมเหมือนปัจจุบัน การนำ
เอาวัสดุท้องถิ่นใกล้บ้านมีประดิษฐ์เป็นพัดจึงเป็นภูมิปัญญาพื้นบ้าน
เนื่องจากบริเวณพื้นที่ภาคเหนือมีต้นตาล
อยู่เป็นจำนวนมาก อีกทั้งขนาดของใบตาล
มีขนาดใหญ่ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้
มากมาย

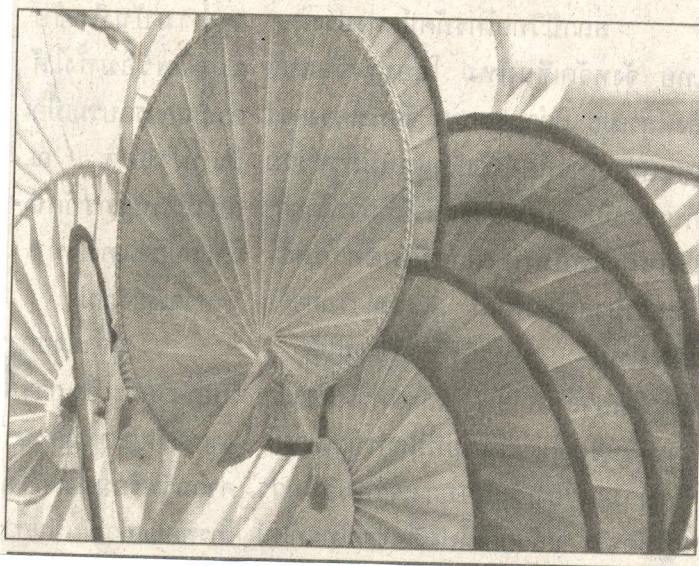
การทำพัดจากใบตาล เริ่มต้นใน
ยุคสมัยไหน ไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด แต่

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ ๒๔ ก.พ. 2552	ปีที่ 19	ฉบับที่ 6573	หน้า 5
------------------------------------	------------------------	-------------	-----------------	-----------

จากการสอบถามผู้เฒ่าผู้แก่เล่าต่อกันมาว่า ในอดีตบรรพบุรุษ
ปู่ย่าตายายก็ได้ใช้พัดจากใบตาลมานานแล้ว หลักฐานที่เห็น
ได้ชัดเจนก็คือ ในยุคที่ครูบาศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนา ท่านยังมีชีวิต
อยู่ ครูบาเจ้าท่านก็มีพัดใบตาลเป็นเสมือนสิ่งของเครื่องใช้ประจำ
ตัวท่าน ทว่าปัจจุบันยุคสมัยเปลี่ยนแปลงไป เทคโนโลยีที่ทันสมัย
เข้ามาแทนที่ ความนิยมในพัดใบตาลจึงลดน้อยลงไปเนื่องจาก
พัดลมถูกนำมาใช้มากขึ้น พัดใบตาลจึงกลายเป็นของหายาก คน
ทำก็ล้มหายตายจาก

แต่ที่หมู่บ้านรั้ว ตำบลหนองหนาม อ.เมือง จ.ลำพูน ยัง
มีกลุ่มคนทำพัดใบตาลโบราณเหลืออยู่เพียง 2 คน คือ คุณมาลี
มณีทอง และพี่ชาย โดยใช้ชื่อกลุ่มว่า “กลุ่มฮักใบตาลโบราณบ้าน
รั้วทุ่ง” คุณมาลี เล่าว่า เริ่มต้นทำพัดใบตาลโบราณมาตั้งแต่ปี
พ.ศ.2515 ถึงวันนี้ก็ราว 37 ปี โดยได้รับความรู้การทำพัดใบตาล
มาจากบรรพบุรุษคุณปู่คุณย่า ปัจจุบันทางกลุ่มได้ขยายการผลิต
โดยให้ชาวบ้านที่ว่างเว้นจากการทำงานมาช่วยกันทำพัดใบตาล

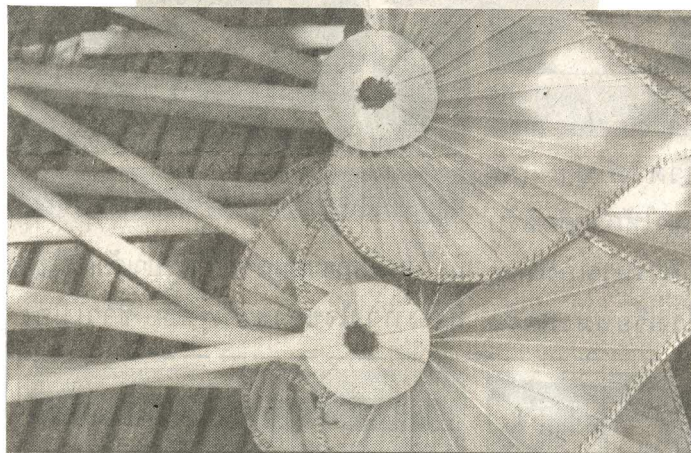

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	๓๑ ธ.ค. 2552	19	6573	5

และหมวกใบลาน

ขั้นตอนของการทำพัดใบตาล
เริ่มจากการหาใบตาลยอดอ่อน ที่มีสีขาว
หรือสีเขียวอ่อนๆ จากนั้นนำมาตัดปลาย
ใบออกให้มีรูปคล้ายพัด แล้วนำไม้มา
เหลาเป็นซี่เล็กๆ นำมาหนีบติดรอบขอบพัด
แล้วจึงนำเชือกมาเย็บให้แน่นอีกทีหนึ่ง

จากนั้นก็ถึงขั้นตอนของการติดด้ามพัด โดยจะใช้ไม้มะลิไม้คันทนา
มาเหลาเป็นด้าม ตอกตะปูติดกับใบพัด เมื่อได้เป็นพัดใบตาลแล้ว
จึงนำไปตากแดดเพื่อให้ใบตาลแห้ง สัก 1-2 วัน หากวันไหนแดดแรง
ก็ตากเพียง 1 วันเท่านั้น เพื่อป้องกันไม่ให้ใบตาลแห้งเกินไป ซึ่ง
จะทำให้พัดกรอบและหักง่าย

พัดใบตาลโบราณของ “กลุ่มฮักใบตาลโบราณบ้านรั้วทุ่ง”

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	๔ ธ.ค. 2552	19	6573	5

ที่นิยมทำมีด้วยกัน 4 แบบ คือ แบบใบโพธิ์ แบบพัดโบก แบบกลมซึ่งเป็นแบบดั้งเดิม และแบบตาลปัตร สนนราคาของพัดใบตาลโบราณอยู่ที่ราคา 50-60 บาท นอกจากนั้นทางกลุ่มยังได้มีการเพิ่มเติมลวดลายของพัดโดยการพ่นสีลงบนพัด ทำให้พัดมีความสวยงามกว่าแบบเก่า

คุณมาลี เล่าต่ออีกว่า หลังจากที่ทำพัดเสร็จแล้ว จะมีพ่อค้ามารับซื้อ จากบ้านถวายทางดง เพื่อนำไปใช้เป็นของตกแต่ง

ทำให้ราคาของพัดใบตาลโบราณมีราคาสูงขึ้นอีก

“กลุ่มชักใบตาลโบราณบ้านไร่ทุ่ง” ได้รับการสนับสนุนโดยศูนย์ถ่ายทอดเทคโนโลยีการเกษตรประจำตำบลหนองหนาม และสำนักงานเกษตรอำเภอเมืองลำพูน ผู้สนใจสามารถสอบถามรายละเอียดได้ที่ กลุ่มแม่บ้านเกษตรกรบ้านไร่ หมู่ที่ 8 ตำบลหนองหนาม อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน โทรศัพท์ 0 - 5357 - 3910 และ 089-9530664